

Abonamentul

Peru monarchia:

Pre 6 fl., 1/2 anu
3 fl., anu 1 fl. 50 cr.

Peru strainatate:

Pre anu 18 frcs., 1/2
anu 9 frcs., 1/4 anu
frcs. 50 cm.

Foi apare in fie-care
Sâmbata.

Unirea

Foia besericésca-politica.

Insertiuni

Unu siru garmond:
odata 7 cr., a dou'a ora
6 cr., a treia ora 5 cr.,
si de fie-care publica-
tiune timbru de 30 cr.

Totu ce privesce foia
se se adreseze la «Re-
dactiunea si Admini-
stratiunea Unirei»
in
Blasiu.

Anul I.

Blasiu 10 Ianuarium 1891.

Numerulu 2.

Gradinile si asilele de copii.

Blasiu, 9 Ian. 1891.

I.

(+) In numerulu primu alu „Unirei” amu aretatu cu putine cuvinte cuprinsulu proiectului de lege despre gradinile si asilele de copii, si credemu, ca cetitorii nostri chiar si numai din acele putine cuvinte se voru fi convinsu despre insemnatatea cea mare, ce o are acelu proiectu de lege pentru intréga tier'a.

Toti voru fi vedintu, ca aici nu este vorb'a de o lege, care se oblige numai pre o anumita clasa de cetatieni, ci privesce tare de aprópe pre toti cetatieni statului fara nici o deosebire de dasa si positiune sociala; nici nu este vorb'a de o institutiune, care-si estinde puterea si inriurint'a sa numai preste anumite puncte ale tieriei, ci de o institutiune, ce strabate pana in cele mai insemnate catune si sate ascunse in valele romantice ale muntilor nostri. Acésta lege nu cere numai jertfe materiale dela locuitorii patriei nóstre iubite, ci dispune si de averea cea mai pretioasa a parintiloru, de averea isvorita din iubirea curata si binecuvéntata a dóne inimii omenesci. Ea pune sub scutu strainu chiar pre pruncutii nevinovati, a caroru blându surisu si dragalasia petreceri in sinulu familiei crestine si neatinse de stricaciunea civilizatiunei false facu pre parinti, se-si uite de neajunsurile si necasurile vietiei, revérsa fericire in inim'a mamei si in senineza fruntea parintelui ineretita de

gândurile, ce i-le face viitoriulu iubitoru sei.

O deosebita importantia inse câstiga proiectulu de lege in ochii nostri, déca consideramu, ca ace'a este productulu liberalismului falsu, care astádi conduce sórtea tuturoru popóreloru din Europ'a, si care la noi se manifestéza cu unu caracteru particulariu, pentru-ca particularie suntu si raporturile sociale si politice din tier'a nóstra.

Pre cându liberalismulu de o parte proclama libertati si drepturi fórté frumóse pentru toti cetatienii, pre atunci de alta parte fauresce si ináltia in mijloculu societati si putere publica monstruosa, pre care o numescé statu. Acestei poteri -i atribue drepturi, cari nu numai vinu in conflictu cu drepturile naturale ale cetatianului, ci in unele casuri absorbu chiar si existint'a aceluia.

Noi recunóscemu, ca statulu are dreptu necontestabilu de a cere dela cetatienii sei totu, ce-i este neapertu de lipsa pentru conservarea sa si pentru bunastarea materiala si inaintarea culturala a cetatieniloru sei, si ca in casuri extraordinarie póte pretinde dela cetatienii sei chiar si sângele si viétia loru. Inse liberalismulu modernu nu se multimesce cu atât'a, ci considerându statulu de unu idolu, pre a carui altariu individulu trebuie se-si sacrifice tóte drepturile sale, pretinde, ca prunculu se se despóie de dreptulu naturalu de a fi incalditu si desvoltatu la sinulu iubitoriu alu parintiloru sei, ér' acestia de dreptulu si detorint'a de a-si cresce

pruncii sub grigea loru; asemenea pretinde, ca cetatienii se-si impuna sarcini insuportabile, séu chiar adéncu taiatóre in existint'a loru, si acést'a se o faca, — nu pentru a salvá statulu seau pentru a promová bunastarea materiala si inaintarea culturala a cetatieniloru, ci pentru a se introduce si la noi educatiunea prunciloru dupa sistemulu spartanu, conformu caruia pruncii nu se cresceau de parintii loru, ci de persóne anume rânduite spre acést'a din partea statului. Dar' déca statulu póte confiscá astfeliu drepturile individiloru, máne poimáne va poté pretinde, se adoptamu cu totulu principiile pagânesci ale Spartaniloru, si anume prunciloru nasenti chilavi ori defectuosi se nu le mai dâmu de mâncare, ci se-i aruncamu, ca se móra, pentru-ca astfeliu de ómeni defectuosi nu numai nu aducu nici unu folosu statului, ci chiar suntu spre greutatea lui. Éta unde póte ajunge liberalismulu, care tóte lucrurile le considera nu dupa principiile eterne de dreptate, umanitate si de caritate, cum le considera crestinismulu, ci numai din punctulu de vedere alu „intereselor inchipuite” ale statului.

Precum purcede liberalismulu falsu in proiectulu acest'a de lege fatia cu individii, totu asia purcede si fatia cu beseric'a, cáci pre cându de o parte se falesece, ca lása besericiei deplina libertate, si-i concede, se-si estinda influint'a sa binefacatóre in tóte raporturile vietii publice si private, pre atunci de alta parte prin proiectulu acest'a de lege

Feuilleton.

Cultulu modernu alu geniului.

(Continuare din Nrulu 1).

Precátu este inse de mare si de frumosu darulu si chiamarea geniului in lume, pre atât'a este de mare si stricatiunea, ce póte se o causeze geniulu atunci, cându ignorându cu voi'a scopulu, pentru care dá Domnedieu darulu acest'a minnatu, tóte poterile si-le intrebuintéza nu spre marirea lui Domnedieu, ci spre glorificarea creaturei, si nu odata chiaru si a peccatului. *Corruptio optimi pessima* dice latinulu. *Optimus* este geniulu in privint'a mintii si a intielesului fatia cu alti moritori. Si chiaru pentru ace'a stricatiunea, ce póte se-o causeze elu, este multu mai mare, ca ce'a ce potu se-o causeze alti moritori. Cáci cându geniulu nice marirea lui Domnedieu nu o cáuta, nice in viétia nu manifestéza puritatea ace'a morala, ce cu reptu cuvéntu se ascépta dela unulu, ce a primitu unu daru atâtu de minnatu dela Domnedieu, atunci geniulu nu mai este o

specie de cheruvimu paméntescu intre ómeni, ci atunci este unu ângeru cadintu din inaltimea ace'a ideala, in carea fa creatu Domnedieu. Si apoi câtu póte se strice unu ângeru cadintu, aréta din destulu istoria omenimei. De unde de sine urméza, ca cultulu si veneratiunea unui atare geniu este mai identicu cu cultulu satanei, cáce *quid prodest scientia sine Dei caritate*.

Si dorere! timpulu nostru de astádi îngâmfatu de nu putine succese laudabile pre terenulu sciintieloru, in cultulu geniului a lunecatu pre unu terenu atâtu de periculosu, câtu cultulu acest'a a devenitu unu isvoru inveninat pentru moralitatea omenimei. Dat'a Domnedieu si in timpurile mai nóve darulu geniului la nu putini moritori. Si Dómné! câtu dintre acestia nu au abusatu in modu sacrilegu de darulu acest'a admirabilu. Unii din ei cá si ângérii cei cadinti i-au strigatu lui Domnedieu in fatia: *non serviam tibi!* si tóta viétia si-o au consumatu si tóte poterile si-le-au folositu spre a eliminá pre Domnedieu din inimile omenesci. Éra in viét'a loru au aretatu, ca déca sufletulu loru nu insetéza dupa Domnedieu, nice inim'a loru nu insetéza

dupa sântienia. Altii au prapaditu tare multa agerime de minte si frumsetia de forma spre a face peccatulu placutu, simpaticu si atragatoriu, spre a sterge din inimile omenesci tém'a si cutremurulu ace'a innascutu omului fatia cu peccatulu, si spre a tēmpi vocea consciintiei, care in continuu voiesce a abate pre omu dela peccatu. Altii, ce e dreptu, nu au mersu asiá departe, nu si-au uitatu de Domnedieu cu totulu si nu s'au facutu chiaru apologetii „geniali” ai peccatului. Cu tóte aceste inse imaginea si ide'a lui Domnedieu in scrierile loru atâtu este de desfigurata, principiile eterne ale moralitati suntu tractate cu atât'a usioretate, carea apoi cu multa consecintia o au aretatu si in viétia, câtu acestia póte strica inca mai multu ca altii chiaru pentru ace'a, ca nefindu inimicii asiá radicali alui Domnedieu si a ordinei morale din lume potu se si insiele pre mai multi.

Déca acumu vomu considerá, cáta agerime surprindietóre de minte, cáte intorseturi minunate de cugete si cáta elegancia de forma este in stare se desvólte in scrierile sale unu barbatu genialu, atunci nu e mirare, ca mass'a cetitoriloru nefindu in stare sub o

subsăpa chiar temelul, pre care se razema esistența ei, adică credința, de ore-ce separăza pre prunci de parintii lor, cari de buna sēma aru dă prunciloru proprii o creștere religiosomorală intru tōte conforma cu doctrinele beserice, de cari se tiēnu dēnsii, őr' dupa-ce indeplinesce acēsta separare nenaturală, nu permite, că in asile si gradini pruncii se fia crescuti in doctrin'a beserice loru proprie, ci numai intr'o religiune, pre care amu potē-o numi interconfesională, pentru-că nu este nici catolică, nici „ortodoxă“, nici calvină, nici luterană, nici unitară, nici jidovēscă. Astfelu inca din etatea cea mai fragedă se dedau fiitorii cetățienii ai statului a fi indiferenți fatia cu adevărulu religiosu, seau cu alte cuvinte precum liberalismulu falsu invētia, că puterea publică a statului se nu profesaze nici o religiune, totu asia si cetățienii statului se nu profesaze nici un'a.

Intr'unu modu tare caracteristicu se manifestēza in proiectulu acēst'a de lege si principiile *umanistice* ale liberalismului de astăzi.

Este adică vorb'a, că prin legea acēst'a se se puna pruncii sub o supravegħiare si ingrigire continuă, pentru că pre calea acēst'a se se imputineze mortalitatea acelor'a. Noi concedemu, că multi prunci moru in etate dela unu până la cinci ani, inse caus'a acestei aparițiuni nu trebuie cautată in lips'a de gradini si asile de copii, ci mai multu in sistemulu de guvernare intocmitu dupa principiile liberalismului, cari pretindēnea au produsu pauperismulu celu mai nesuferitu mai cu sēma in clasele inferiōre ale poporatiunei. Asia de es. in Angli'a, care si inaintea liberaliloru nostri trece de o țiera de modelu, moru de fōme pre fiecare anu la 78,000 ȳmeni, intre cari 7500 apartiēnu capitalei. Asiadara venitele de 1200 milioane funti sterlingi, ce le incassēza Angli'a pre fiecare anu dela supusii sei, costă viēti'a la dieci de mii de ȳmeni.

Pauperismulu produsu de sistemulu de guvernare alu liberaliloru se mani-

festēza si la noi, despre ce se potē convinge ori cine atātu din impreguierea, că in acēsta țiera, unde mai inainte abiă se aflău cersitori, acum intēmpināmu atari fiintie nenorocite aprōpe la fiecare pasiu, cātu si din faptululu constatatu, că emigratiunea, care inainte de ast'a cu 20 ani se intēmplă numai in casuri sporadice, astăzi se intēmplă in masse si cresce pre di ce merge.

Este de alta parte lucru evidentu, că ȳmenii lipsiti de tōte comoditătiele vietii si storsi de fōme si morburi cauzate de seracia, sēu nu potu avē prunci sanetosi, sēu nu-i potu sustiēne asia, in cātu se pota trai.

Deci dēca voimū se imputināmu mortalitatea intre prunci, nu este neapertu de lipsa, se infiintāmu pretindēnea gradini si asile de copii, ci se mergemu chiar la radecin'a rēului, adică se facemu se incete pauperismulu. Acēst'a inse nu se potē face, până cāndu liberalismulu va tiēne la axiom'a de statu despre predominiu *nelimitatu* alu intereselor statului asup'r'a intereselor private, ci numai dēca statulu se va reintōrce intru tōte la principiile creștinismului, care ne invētia, că puterea publică nu este data pentru a distruge, ci pentru a edifică, si care singuru este in stare a alinā suferintiele umanității.

* * *

Dupa ce amu consideratu proiectulu de lege din puncte de vedere mai generale, lu vomu consideră si din puncte de vedere mai speciale, si anume: *mai întâiu din punctulu de vedere alu puterei sale obligatōre pentru toti parintii, apoi din punctulu de vedere alu puterei sale obligatōre pentru tōte comunele politice, si in fine din punctulu de vedere alu scopuriloru, ce le urmaresce.*

(+) **La adres'a „Telegrafulu românū“.**
— „Telegrafulu românū“ din Sibiu de unu tēmpu incōce hulesce sistematice beseriea nōstră, si ataca pre capulu beserice catolice si pre prelatii nostri „in frunte cu parintele metropolitu din Blasiu“ cu cuvinte asia de neintemeiate si violente, cum suntu cele din

articollulu seu de fondu publicatu in nuerulu 129 din an. trecutū.

Si ore de asta-data pentru ce se ipera asia de tare domnii dela „Telegrafu românū“ pre Pap'a dela Rom'a?

Ēta pentru ce! Sânti'a Sa Pap in epistolele adresate de cardinalulu Rampolla cātra primatele Ungariei in afacerea casatoriiloru mixte, precum se esprima „Telegrafulu românū“ a aruncatu in faci'a totorū confesiuniloru din patria insulta de ereci si a aruncatu taciunele aprinsu intre besericele din patria, care taciune de buna sēmapretindēnea va isbucni in flacari, si va prduce sfasierea intre beserice“.

Că Pap'a nu a aruncatu taciunele apusū intre besericele patriei, si că nu a vorbit in tonu *ingāmfatu*, cum sustiēne „Telegrafulu românū“, ci in spiritulu evangheliei lui Cristosu, o dovedesce chiar contextulu acēru dōue epistole si mai cu sēma pasagiulu, in care se dīce: „dar' fiindu-că Sânti'a Sa loresce fōrte a se evitā, precātu se potē, se nu fia in regatulu acēst'a ȳrecare conflictu pentru religiune, Eminent'i'a Ta I-ai face unu lucru prea placutu, dēca cu prudent'i'a cūvenita ai aflā unu modu ȳre-care pentru deslegarea afacerii, prin care divergintiele se se pota complanā asia, că ambele pārti se fia multiamite, remānēndu neviolatā principiile doctrinei catolice“.

Ce se tiēne de insult'a de eretici aruncatā de Pap'a in fati'a totororū confesiuniloru din patria, observāmu, că in epistolele cardinalulu Rampolla nu se amintesce cu nunele nici un'a dintre confesiunile din patria, ci numai se condamna creșterea pruncibru nascuti din casatorie mixte in *eresia*.

Altu-cum domnii dela „Telegrafulu românū“ aru trebui se scia, că in patri'a nōstră suntu mai multe confesiuni, cari profesēza in esentia multe din erorile Sabellianiloru, Arianiloru, Nestorianiloru, Donatistiloru si altorū secte din cele dintāiu optu veacuri ale beserice creștine. Pre aceste secte sântii Parinti si conciliile ecumenice totdeun'a le-au numitu eretice, fāra că creștinii *ortodoxi* din tēmpulu acēl'a se se fi scandalisatu pentru acēsta espresiune, ori se fi insultatu pre capulu beserice catolice.

Prin urmare cāndu Pap'a numesce *eresia* acē'a, ce si sântii Parinti au numitu *eresia*, si considera de eretici pre toti acēi'a, cari profesēza erorile ereticiloru condamnatii de conciliile ecumenice, nici unu *ortodoxu* adevēratu nu ar trebui se se supere pre Pap'a, căci dēca se supera, prin acēst'a dovedesce, că nu mai tiēne cu sântii Parinti si cu conciliile ecumenice, ci cu ereticii condamnatii totdeun'a de beserie a adevērată.

In fine observa „Telegrafulu românū“, că prin epistolele cardinalulu Rampolla adre-

atare splendōre a deosebī ce'a ce e in adevēru bunu si moralu de ce'a ce nu este, se insufletiesce de totu ce afla in atari scrieri, si ce se cuprinde in ele, acē'a formēza pentru ea totu maxime de viētia, desi nu putiēne potē nu suntu altu ceva decātu mōrtea la ori si ce moralitate adevērată. Si cum se nu fia maxime pentru ea, cāndu tōte lucrurile aceste le-a aflatu in scrierile unui barbatu laudatu „de tōta lumea“ că unu geniū. Spre ilustrarea lucrului acēstuiā vomu aduce unu sēnguru esemplu din tēmpulu mai nou si inca dela unu poporu din cele mai culte.

Goethe, poetulu germānu genialu inse si nefericitu in nu putiēne privintie in scrierea sa „Wahrheit und Dichtung“ descrie cu multu farmecu de limba si stilu relatiunile sale neiertate cu fic'a unui predicatoru augustanu din Sessenheim, pre carea dupa acē'a o a parasitu cu totul. Descrierea acēst'a genială in privint'i'a formei li-a turbnratu capetele la o multime de ȳmeni mai cu sēma tineri, cari nu sciura, cum se-si manifesteze mai tare veneratiunea fatia cu Goethe, decātu peregrināndu la Sessenheim că la unu locu sacru. Astfelu s'a nascutu in Germani'a unu adevēratu peregrinagiu la Sessenheim. Ma unii merșeru si mai departe, si relatiunea acēst'a

erotica neiertatā a poetulu incepurā a o glorifică in viersuri, că si cum ar' fi o fapta de vīrtute dintre cele mai eroice, numai pentru-că ea a fostu relatiunea unui „geniū“, care nu s'a sfiitu a o descrie cu tōta frumseti'a, de care e capace unu „geniū“. Ma se aflaru si poeti de acēia, cari nu numai că o glorificara, ci merșeru si mai departe, si incepurā a o propune că o fapta dēmnă de imitatu pentru ori si cine. Dintre poetii acēstia multi vomu aminti numai pre unulu, care a fostu mai drasticu că toti, si care in Germani'a a devenitu si mai cetitu că altii. Acēst'a este Albert Grün, care a compusū anume o poesie multu cetita spre a glorifică in ea si pre fēt'a predicatoriului din Sessenheim si pre Goethe pentru relatiunea acēst'a. In poes'i'a acēst'a pre fēt'a predicatoriului o lauda, pentru-că desi a prevediutu, că Goethe o va parasī, totusi s'a lasatu a fi sedusa de elu; apoi se adresēza cātra femei si le provōca, se invētie a-se plecā inaintea bātiiului dieiloru, că si cum dieii l'ar' fi tramisu pre Goethe că pre unu bātiu preste biēt'a fēt'a, si asiā fetele se fia totu dēun'a gata a-se lasā, că se fia seduse de cātra poetii geniali. In urma apoi se adresēza cātra barbati si i indēmnă si pre ei, se intre si ei in tempestatea

vietii, cum a intratu Goethe, cāndu a inceputu relatiunea acēst'a neiertatā. O mai mare batjocura a moralității nu se potē că acēst'a.

Spre distractiunea publiculu reproducemu ceva si din o parodia satirică a poesiei acēstia compusă de unu mare barbatu germānu, care multa opusetiunea a facutu si face in Germani'a cultulu acēstuiā selbaticu alu geniului. Acēst'a este celebrulu satiricu Sebastianu Brunner. Luāndu din intrēga poes'i'a acēst'a nemorală numai ide'a despre *bātiiulu dieiloru* si despre *intrareu barbatiloru in tempestate*, dīce fōrte nimeritu cātra autorulu poesiei, că diei nu suntu, inse suntu betie destule, si dēca elu că poetu s'ar' incumētā a dā poes'i'a acēst'a in mānile unei fete din o casa cinstitā, si din intēmplare poes'i'a ar' ajunge in mānile tatalui fetei, si apoi ar' dā Domnedieu se mai ajunga si elu in mānile acēstuiā, atunci de buna sēma că ar' intrā intr'o tempestate tare furtunōsă si ar' sēmti in spate bātiiulu tatalui fetei, mai bine că si cum ar' sēmti fēt'a bātiiulu dieiloru.

Acēst'a numai unu specimen din cultulu modernu alu geniului.

(Va urmā).

sate primatului Ungariei taciunele aprinsu s'a aruncatu din nou între besericele române, căci la conferința episcopilor catolici, cari s'au delectatu de cetirea acestor breve papale au luat parte toti episcopii români greco-catolici, în frunte cu parintele metropolitu din Blasiu.

Suntemu convinsi, că omenii cu minte sanetosa și neprejudicata voru pricepe, că deca unu episcopu greco-catolicu merge și se informeza, că în afacere de doctrina catolica cum se pronuncia Capulu besericeii catolice, — nu se arunca nici unu taciune aprinsu între besericele române. Din contra taciunele aprinsu se arunca între besericele române numai prin manieră de a serie, ce o întrebuintieza „Telegrafulu român” fatia cu beserică catolica.

Noi nu provocăm pre nimenea și cu atâtu mai puțin pre domni dela „Telegrafulu român”, și nu respondem decât numai siliti. Spatiulu ne este prea pretiosu, și de alta parte suntemu de convingere, că nici publiculu nu se desfăteza în disputele continue.

Discursulu Sântiei Sale către Colegiulu Cardinalilor.

Cu ocaziunea serbatorilor Nascerei a presintatu Colegiulu Cardinalilor omagie sale Pontificelui Romanu. La vorbirea cardinalului-decanu Monaco La Valletta a respunsu Sânti'a Sa cu urmatoriulu discursu:

Sacrulu Colegiu nu potea se Ne manifesteze urări mai frumoșe și mai corespunditoare lipselor presente, decâtu cele ce Ni le-ai exprimat Domn'a-Ta, Domnule Cardinalu. Precându le primimu cu cea mai mare indestulare, înaltiamu totu odata rogatiuni fierbinti la Ceriu, că se fia înduratu și se le realizeze pre deplinu.

Este prea adevratu, că bucuria ace'a, ce o aduce lumei crestine aniversarea dileloru acestor'a consacrate nascerei domnedieescului Rescumperatoriu, e turburata de unu șiru de ani prin multele și grelele necasuri ce le suferă beseric'a în lume, și mai alesu între natiunile acele, preste cari cu preferința a reversatu binefacerile sale. — Oh! de ar dá Ceriulu, că împreună cu bucuriile, ce isvorescu din acestu misteriu de iubire și de mântuire, se se pōta veseli lumea din nou de pacea ace'a universală, de care avu parte la venirea Mântuitorului. Dé Ceriulu, că încetându prigonirile și defaimările îndreptate în contr'a besericeii, se se întrelase de a o mai combate și se i-se dé libertate deplină, că se pōta împartasi pământului mângaierele puterii sale supraomenesce!

De altcum bunulu Domnedieu nu parascesce nici chiar între luptele cele mai crâncene pre cei ce se lupta cu credința pentru caus'a sa, și nu înceta a-i imbarbată. — Si pentru Noi e o bucuria și o mângaiere nespusa între amaraciunile presinte, cându vedemu pre catolicii iluminați prin vocea Nōstra și indemnati prin evenimentele, ce se petrecu dîlnicu împregiurulu lor, stându la înaltimea chiamărei sale și înaintându pre calea indegetata de Noi.

La acestu locu aflăm de lipsa a insistă din nou asupra relațiilor din Itali'a, pentru-că aici unde se afla centrulu credinței și religiunii domnedieesci, se afla și centrulu inimizităților și atacurilor contrare, și acēsta stare de lucruri ca-

toliciloru italieni le impune detorinție particulare. — Unde se tiēntesce, ce s'a facutu, și la ce avemu se ne asteptăm din di în di, amu aretat'o pre deplinu, cu cuvintele proprii ale adversariloru, în Enciclic'a Nōstra din urma. Fiecare di aduce câte o proba nouă pentru întărirea prevederiloru Nōstre. Tōte întreprinderile cu caracteru catolicu sunt espuse bārfeliloru în astfelu de mesura, cătu ur'a asupra catoliciloru se proclamă de sânta, și catolicii sunt urgisiti și considerati de cei mai mari inimizii ai Italiiei. — Asia dara inimizulu Italiiei nu e mai multu acel'a, care pre atâtea căi deosebite sēmena necredința între poporu, care cu mână sacrilegă îndrasnesce a-i rapți binefacerile acele imense, cari sunt fructulu carității lui Isusu Christosu și a besericeii Sale; inimizulu nu e mai multu acel'a, care 'și face chiamare latrea nemoralității între multime; nici acel'a, care deslăntiesce patimele cele mai perverse și îndemna la restaurarea ori cărei auctorități; nici acel'a, care impinge natiunea pre o cale, care nesmintitu duce la miseria, la decadința și Domnedieu scie la ce catastrofe: — ci din contra inimizulu Italiiei este acel'a, care, fără a-i combate în vre-unu tipu marirea, nici chiar pre terenulu politicu, doresce înainte de tōte, se mântuiesca vechi'a-i credința și unitatea religiōsă, cari sunt cele d'ântăiu isvōre ale prosperității sale; inimizulu este acel'a, care doresce se veda înflorindu pretotindena sântieni'a moravuriloru; acel'a care doresce se se puna o stavila desfrânărei covârșitoare. Éca cine este inimizulu Italiiei! — O confuziune atâtu de mare de idei s'ar paré de necredințu; e inse faptu, că multi cūgeta astfelu, și că acest'a este limbajulu, ce se aude în tōte dîlele. Ace'a ce e mai surprindetoriu, este, că mințea Italianiloru, cari nu sunt orbiti de spiritulu sectelor, în urm'a pasiuniloru politice e acoperita de unu velu atâtu de desu, încātu ei privescu cu nepasare la destinele asiediate pre base cu totulu opuse gloriōselorु tradițiunii ale natiunii.

Ace'a ce nu potemu pricepe deplinu, este mai alesu, că atâția omeni, cari cu sinceritate dorescu bunastarea și marirea patriei, nu vreau se întielega, că aceste bunuri nu numai sunt compatibile cu respectulu detoritu besericeii și Pontificelui Romanu, ci că din contra cea mai buna cale pentru a-le dobândi este pacea cu beseric'a și cu Pontificele.

În ratecirea acēst'a mare a spiritelorु este detorința catoliciloru, se rămăna tari în principiile lor și se opuna îndrasnirii sectelor cu deplină întielegere și disciplină tōta resistința posibilă. Nu e vorba se se atace dreptulu nimenui. Beseric'a respectēza mai multu decâtu ori cine tōte drepturile și demānda filorु sei, că se le respecteze. Beseric'a este inse mai îndreptătită, se se plānga, ea care de tēmpu îndelungatu vede violându-se și calcându-se pre mîi de căi drepturile cele mai sante ale religiunii și ale conștiinței crestine. Sustinērea acestorु drepturi este deci o aperiare legitimă; și înzedaru se încerca inimizii a denatură caracterulu luptei acesteia sub pretețtu de *interese omenesce și de scopuri politice*;

că și cându nu ar fi vorba de interese curatu religiōse chiar și atunci, cându pentru aperiarea independinței Capului Besericeii și a libertății Sale reclamămu suveranitatea pontificală. — Se nu se lasă deci catolicii a fi înșelati prin astfelu de curse, nici a fi intimidati prin amenințări. Omenii de omenia și viitorulu va dovedi, că atunci, cându aperi catolicii caus'a religiunii și a besericeii, facu servitiulu celu mai însemnatu patriei înse-si.

Cu aceste sēntieminte exprimăm cu tōta afectiunea urările Nōstre Sacralui Colegiu, și implorăm asupra lui dela Ceriu abundanța favoruriloru domnedieesci, spre arvun'a căror'a ve și împartășimu toturorु din adēnculu inimii binecuvēntarea Nōstra apostolica, precum și episcopiloru, prelatiloru și persōnelorु aici presente.

Revista besericēscă.

Provinci'a metropolitană.

Cu 1 Ianuaru a. c. și-a începutu activitatea Administratiunea cea nouă a fonduriloru, înființata sub numele „Cass'a centrală a Archidiecesei greco-catolice de Alb'a-Julia și Fagarasiu”. Este cunoscutu, că până acum fondurile, fundațiunile și depozitele concediute Veneratului Capitulu metropolitanu, se administră unele de unulu, altele de altu membru alu Veneratului Capitulu. Spre a introduce inse uniformitate în administrarea averiloru a aflatu de bine Veneratulu Capitulu a înființat *Cass'a centrală*, a cărei menire este administrarea, manipularea și conservarea documentelor, hârtiiloru de valōre, baniloru s. a. apartinētori la acele fonduri și fundațiuni, cari i-se încredințēza de către Veneratulu Consistoriu și Veneratulu Capitulu (v. §. 2. din Statute).

Statutele cassei acesteia s'au aprobatu de Escelenti'a Sa Domnulu Metropolitu înca în 29 Octobru 1889 sub Numerulu 3728.

Pre bas'a acestorु statute s'a și alesu personalulu Cassei, și anume a fostu alesu de *presedinte* Rmulu Domnu Antoniu Vestemianu; de *cassariu* Rmulu Domnu Ioanu M. Moldovanu; de *contorloru* Rmulu Domnu Iosifu Hossu; de *comptabilu* Onor. Domnu Aurelu C. Domșa, teologu absolutu și cancelistu metropolitanu; éra de *revisori* Rmii Domni Dr. Ioanu Ratiu și Gavriila Popu.

Germani'a.

Netoleranța protestantica și liberală, care a fostu urzitu în contr'a besericeii catolice „*Kulturkampf*”-ulu, într'alte mesuri luate, a fostu esilat și ordurile religiōse de pre teritoriulu Germaniei. Au trebuitu se se convinga inse omenii dela putere, că beseric'a nu se sparia de astfelu de mesuri, și cancelariulu de fieru Bismarck, acel'a care dîsese că nu va merge la Canossa, a trebuitu se faca drumulu anevoiosu. Legile esceptionale aduse în contr'a besericeii s'au retrasu în mare parte. Au mai remasu nisce coditii, și între aceste se afla oprirea iesutilorु și a congregațiuniloru omogene de pre teritoriulu

Germanici. Acum sperăm că și acésta se va tăia, căci partidul catolic, care astăzi se afla reprezentat în numărul cel mai considerabil în parlament, a prezentat deja un proiect de lege, prin care se stergu toate măsurile excepționale luate în contră ordurilor religioase.

Nu știm care va fi sôrtea acelu proiect, sperăm înse, că germanii cari au abrogat legile excepționale aduse în contră socialistilor, nu voru mesurâ cu alta mesurâ iesuitorilor și ordurilor religioase, cari cel puțin atâtă consideratiune merita că socialistii.

Portugali'a.

Metropolitul-primat din Braga a expedat mai în zilele trecute invitațiile la congresul catolic, ce va avea se se țina în luna lui Aprilu 1891. Entusiasmul cu care au fost primite invitațiile ne este o garanție, că acest congres va avea succesul dorit. Scopul congresului este, se așază drepturile Pontificatului roman în contra atacurilor inimice. Din programul variat și preste măsură instructivă relevăm următoarele puncte: necesitatea independenței spirituale și temporale a Pontificelui suprem; — învietoarea bisericii despre originea auctorității civile și despre deosebitele forme de guvernare; — organizarea de reuniuni; — cesțiunea emigrărilor, scl. — Avem speranța firmă, că acest congres va contribui mult la reinvierea activității catolice din Portugali'a.

Turci'a.

De un timp încôce se ventilă prin Fanaru ideea convocării unui „sinod ecumenic ortodox”. Pres'a européna a luat act despre acésta faimă, și multe de toate s'au scris despre acelu eventual conciliu. Nu știm, ce e drept și ce nu în aceste sciri. Noue nu ni se pare, că în curându vomu pot vedé întrunitu acelu conciliu. Multe ar' fi motivele, cari le-amu poté citá; înse lasându-le toate la o parte, numai unu voim se-lu indigitâmu, și anume amu dori se știm, *in ce limba se voru țiené pertractările Sinodului?* În biserica catolică totii Episcopii se întielegu cu cea mai mare ușorintă în limb'a latină, și nu are se aprehendeze nime, de ce nu se vorbește în limb'a lui. Dară în bisericele „ortodoxe” care va fi limb'a acésta comună, vorbită și preceptată de totii, limb'a acésta, care nu aparține nici unei naționalități existente?

Revista politica.

Afaceri interne.

Două întâmplări mai momentose avem se înregistrâmu din septemân'a, a cărei cronică o scriem.

Unu este schimbarea intervenită în ministeriul nostru, altu e ceremoni'a inaugurării podului de preste Dunare la Posionu.

Schimbarea în ministeriu s'a întâmplat în urm'a dimisionării baronului Orczy din postul de ministru ungaru

pre lângă persón'a Majestății Sale. În locul lui fu numit fostul chef de secțiune în ministeriul de externe *Ladislau Szögyény Marich*. Noul ministru e unu barbat în deplină putere. Că chef de secțiune a dezvoltat o activitate frumoasă pe terenul diplomatic. Elu este mai pe susu de toate personalitate plăcută la curte.

Alcun schimbarea acésta nu are însemnată mare politică, de ôre-ce în praca nu e mare cercul de activitate a ministrului acestuia.

A două întâmplare amintită merita o atențiune deosebită pentru împregiurarea, că la acésta a fost de fată și Majestatea Sa Regele. Ministrii Szápáry, Szilágyi, Baross, Fejérváry, Iosipovich și Szögyény sosira în Posionu înca în ziua premergătoare inaugurării. Cu acésta ocaziune a arangiatu orasiulu unu bauchet în onôrea ministrilor, la care ministrul de justiție Szilágyi a toastat de repetite ori, accentuându că acestu guvern va implini toate promisiunile sale, și va introduce toate institutiunile „adeverate liberale”. Vom vedé! Noi din parte-ne nu cerem din liberalismul promis de Domnulu ministru de justiție în parlamentu.

Itali'a.

Nu e multu timp decându s'au terminat alegerile pentru parlamentul italianu. Guvernulu a câștigat majoritate, și partidul radicalu a reînăsu în minoritate însemnată.

Acésta ce bate la ochi în aceste alegeri este numărul abstițenților. Din alegătorii înscrși și îndreptați la votu, au participat la alegeri numai 54 %, adică ceva mai multu de jumătate. Caus'a e, pentru-că alegătorii catolici la dorința și la mandatul Papei se retin delă alegerile parlamentare. În momentul acelu înse cându ar' află de bine se concéda Pontificelu supremu acelu 46 % dintre alegători se mârșă la urne, suntem siguri, că guvernulu Domnului Crispi ar pieri pentru totdeauna.

Că acésta întru adeveru așa e, dovedescu alegerile municipale din Rom'a, la cari în butul presiunilor oficiose, întreg'a listă de candidați catolici a triumfat. Sperăm că acésta lecțiune va folosi dlui Crispi, că pe viitoru se nu facă din capital'a creștinismului o pradă a străinilor și a francmasonilor, ci se-o lase în grigi'a romanilor adeverati.

Frânci'a.

Unele diare au fost lătitu scire, că imperatul Germaniei ar avea intențiunea se caletorésca la San-Remo, și că în caletori'a acésta ar avea se tréca și prin Paris. Acésta scire firesce a produs o fierbere ne mai pomenită, și elementele radicale au și amenințat cu demonstrațiuni antigermâne.

Acum înse vine fôia „*Norddeutsche Allgemeine Zeitung*” și dechiara, că nu a existat nici cându unu asemenea proiect de caletoria a imperatului germanu prin Frânci'a.

Corespondinție.

Bucuresci, 25 Dec. 1890.
(Continuare).

Conformu datinei orientale, clerulu din Români'a e împartit în două clase: clerulu monachalu și clerulu de miru seau casatorit. La clas'a cea d'ântâiu aparțin nu numai cei ce residéază în manastiri, ci și totii alții demnitari bisericesci, că membrii consistórielor, esarchii, archimandritii, vicarii, episcopii și metropolitii. Clas'a a două a clerului de miru e compusă din protoierei seau proto-popi, preotii și diaconi. Acestia servescu la bisericele, ce sunt în afara de catedrale și în genere de ale manastirilor. Parochia propriu dîsa mai alesu la orășie înca nu esista, ci preotii sunt aplicati în număr mai mare seau mai micu pe lângă singuraticele biserice. Pentru acésta numărul preotilor e foarte mare, ér' salariile lor în genere așa de mici, încatu se pare — dîcea odată *Ortodoxulu* — că ele sunt destinate de a servi nu că mijlocu pentru esistența preotilor, ci că o dovédă de disprețiu. De aici s'a nascut grav'a cesțiune a îmbunătățirii sortii clerului de miru, cu care „Sântulu Sinod” s'a ocupat cu mare staruintă chiar delă constituirea sa (an. 1872). Ori câtu de bune aru fi înse intențiunile Sinodului, fără intervenirea guvernului, lucru firescu, că ele rămân numai intențiuni și dorințe. Diferitele guverne, ce și-au urmat de atunci încôce la putere, de repetite ori au facut promisiuni favorabile, totuși cesțiunea nu s'a rezolvit. Deci vre-o câtiva deputati în sesiunea actuală au depus pre biroul camerei din inițiativa parlamentară unu proiect de lege „pentru regularea poziției clerului mirean”. Proiectulu de lege se baséază pe concluziunile stabilite de „Sântulu Sinod” în sesiunea sa din toamnă anulului 1888. Substanța aceluor concluziuni și respective a proiectului de lege este: Toate bisericele ortodoxe din Români'a afara de catedrale și de ale manastirilor facu parte din o *parochia* seau din o *filia*. Bisericele parochiale voru fi în număr de 3031, din cari 297 urbane și 2734 rurale; ér' cele filiale 3730, din cari 3363 rurale. Se recunosc 3031 preotii parochi, 1652 preotii ajutori și 123 diaconi precum și 73 preotii cari servescu la manastiri și schituri de maice, în totalu 4756 preotii și 123 diaconi. După-ce înse mai multe biserice au veniturile lor proprii pentru susținerea personalului bisericescu, rămân de retribuit 4694 preotii, 108 diaconi, 544 paraclisieri, 10,482 cântareți (proiectulu -i reduce la 9,792); după-ce pre de alta parte numărul totalu alu preotilor din Români'a era la 1888 de 6852, rămân în plus seau disponibili 2096; în privința retribuirii, în parochiile urbane și rurale, unde bisericele u'au primitu pământu delă statu, preotii-parochi voru avea 70 lei pre luna, ajutorii și diaconii câte 50 lei, paraclisierulu 30 lei, cântarețiulu 50 minimum; ér' unde s'a primitu pământu delă statu, parochulu 50 lei pre luna, ajutoriulu 40 lei, cântarețiulu 15 lei. Cei disponibili seau în plus se voru beneficia din veniturile celor retribuiti, marindu-se pentru acésta cu mai bine de jumătate cotele de mai sus. Se cuprinde mai departe în proiectu, că îngrijirea materială a bisericelelor cade în sarcin'a statului seau a comunelor, că până la reducerea numărului preotilor astăzi în serviciu nu se voru mai poté chi-

rotonisî si altii, fãra numai absolventii unui seminarium superioru si ai facultãtii de teologie, cã preotii si diaconii din parochiile rurale voru fi detori se predã religiunea in scõla primara din parochia lor, si cã sunt scutiti de servitiulu gardei si de streajã precum si de servitiulu militaru. Lucrulu de capetenia este numai, cã ore cându se va votã acestu proiectu de lege?

Discutiunile parlamentare decurgu cu mare insufletire. Multa vorba s'a facutu in camera asupr'a incidentului urmatu prin caderea candidatului guvernamentalu la alegerea de presedinte alu Senatului. Opositi'a a declarat guvernulu de neconstitutional, fiind-cã a dõu'a dt dupa acea alegere a solicitatu votu de incredere din partea Senatului, pre care l'a si avutu, precum l'a avutu si-lu are si in camera. Pre lãnga tãta vorb'a cea multa s'au votatu deja vre-o câteva legi mai cu sãma finantare si s'a convalidatu o alegere partiala de deputatu.

Apoi s'a inceputu discusiunea asupr'a responsului la adres'a Tronului, cu speranti'a, cã nu va durã asia de multu cã in anulu trecut. Cu acãsta ocaziune e obiceiulu, cã se pronuntia discursurile cele mai frumoase, dar' rezultatulu practic e prea putnu; de unde s'a si incercatu unu deputatu, se obtiãna introducerea unei reforme, adoptata anulu acest'a de Parlamentulu englezu, cã adeca inlaturãndu-se discutiunea, totu responsulu se se reduca la unu simplu actu de curtenie; respundiãndu inse guvernulu, cã pre lãnga partea de curtenire, ce nici nu se discuta, este si a dõu'a parte cu programulu de lucru alu seu, asupr'a cãreia depinde dela camera de a discutã mai multu ori mai putnu, — motiunea de innovare a caditu.

Unele diare au amintitu, cã Ministrulu cultelor si alu instructiunii publice s'ar' adresã cãtra guvernulu otomanu spre a cere infintierea unui episcopatu român in Macedoni'a. Un diaru guvernamentalu inse a impartasitu, cã noutatea data sub acãsta forma e absoluta falsa. Adevãrul este, cã Românii din Macedoni'a, in presenti'a conflictului dintre Patriarchia si sublim'a Põrta, s'au adresatu cãtra Sultanu spre a obtiãne deschiderea besericelor lor, precum si a se slujã intr'ensele numai in limb'a romãna, ér' nu in cea grecã cã pãna acilea. Cãtu pentru o interventziune diplomatica in acãsta privintia, guvernulu român e cu multu mai prudentu decãtu a se amestecã intr'o afacere de competentia esclusiva a Sublimei Põrte, carea altcum se dice, cã este insufletita de cele mai bune simpatii cãtra Românii din Macedoni'a.

Ce va face seau ce nu va face guvernulu otomanu, nu seiu; seiu inse unu singuru lucru, si este cã mãntuinti'a românismului din Macedoni'a pre deplinu nu se va potã obtiãne fãra numai prin unirea sa cu Rom'a.

Philalete.

Locu deschisu*).

Multiamita publica.

Comun'a besericãsa gr.-cat. din Opidulu Comlosiu-mare mainainte numitu Banatu-Comlosiu, in comitatulu Torontalului, Dieces'a Lugosiului, din lips'a edificiului de scõla instructiunea pruncilor a fostu necesitata a o tienã in case private conduse spre acestu scopu pre spesele fondului religionariu alu Ungariei.

*) Pentru cele cupriase in rubric'a acest'a redactiunea nu primesce nice o raspundere.

De órece deoparte casele private edificate cu alta destinaziune nu corespundu de ajunsu cerintelor scolastice, ér' de alta parte Inaltulu Ministeriu reg. ung. de culte si Instructiune publica totu deaun'a la aprobarea contractului de chiria adaugea si clausula, cã pre venitoriu comun'a besericãsa singura se se ingrijãsa de sustinerea scõlei: in anulu 1888 senatulu scolasticu s'a cugetatu seriosu la edificarea unei scõle, punãndu unu inceputu modestu la unu fondu scolasticu. Voia erã, dar' nu erã potere de ajunsu. Tãmpulu a trecut mai inte, decãtu se se fi potutu câstigã tãte de lipsa la ridicarea unei scõle. Domnedieu inse s'a induratu a tramite ajutoriulu seu chiar' cându erãmu in mai mare perplexitate, inmoiandu inimele binefacatoriloru spre a tãnde ajutoriu cu obolulu loru la procurarea unui edificiu de scõla. Cea mai mare binefacãtore este Alti'a Sa Mileva Naco ducãsa de San-Marco, carea a binevoitu a ne cedã pentru totu deaun'a casele sale de sub Nrulu 461 si 462 din piatiu in apropiere imediata lãnga nou edificat'a beserica, prelãnga pretiulu modestu de 1000 fl. v. a. solvindi si acest'a in patru rate anuale egale. Casele acestea pre bas'a contractului de vindere-cumperare de dtto Ischl 4 Juliu 1890, de cãtra Inaltulu Guvernu Diecesanu aprobatu cu dtto 8 Augustu 1890 Nrulu 1560, s'a transcrisu in cartea funduara pre numele „fondului scolasticu gr. cat. romanu“ sub Nrulu 2050.

La acoperirea pretiului de cumperare s'au induratu a ne stã intru ajutoriu urmatorii marinosi binefacatori:

1. Maiestatea Sa Preagratosulu Rege apostolicu Franciscu Iosifu I. 100 fl.

2. Din Lugosiu prin colectantele Dr. Jacobu Maioru medicu, dela Ilustritatea Sa Dr. Victoru Mihályi de Apsi'a Episcopulu Lugosiului 10 fl., Unu Pelerinu 2 fl., Andreiu Liviu canonicu 1 fl., Beniaminu Densusianu 50 cr., Petru Popu canonicu 1 fl., Dr. Iacobu Maioru 5 fl., Stefanu Bercianu 1 fl., Dr. Stefanu Petroviciu 1 fl., Michailu Desanu 1 fl., Fabiu Rezeiu 1 fl., D. Selegianu 50 cr., Dr. Ioanu Maioru 1 fl. = 25 fl.

(Va urmã).

Serbatorile septemãnei.

In 25 Decembre v. Serbatõrea Nascerei Domnului. Pre lãnga alte ratiuni, beserica a avutu si ratiuni mistice, pentru cari a asediatu serbatõrea Nascerei Domnului in diu'a acest'a. Diu'a de 25 Decembre cade chiaru in solstitiulu de ierna, va se dica in tempulu acel'a, cându diu'a incepe a crese si nõptea a scãde. Cu Nascerea Mãntuitoriului inca a inceputu a crese lumina a adevãrului evidentu din Testamentulu nou si a scãde intunereculu adevãrului ascunsu in simbõlele Testamentului vechiu. Pentru ace'a reprezentantele celu din urma a Testamentului vechiu santulu Ioanu Botezatoriulu dice despre Mãntuitoriulu: „Lui i-se cade a crese, ér' mie a me micsiord“.

In 26 Decembre: Fug'a in Egiptu, pentrucã acest'a s'a intãmplatu indata dupa Nascerea serbata in 25 Decembre.

In 27 Decembre: Protomartirulu Stefanu. S'a pus amintirea lui chiar' lãnga serbatõrea Nascerei Domnului pentrucã elu a fostu celu de întâiu care priu versarea sãngelui seu a marturisitu pre Fiulu lui Domnedieu celu nascutu cã omu in lume.

Noutãti.

In diu'a de Craciunu liturgi'a solemnã din catedrala a celebrat'o I. P. S. Domnu Metropolitu cu asistãntia numerosã. Dupa Sãnt'a Evangelia a rostitu Escelenti'a Sa omil'a serbatõrei, vorbindu cu elocintia-i canoscuta despre marea opera a Rescumperãrii, si indemnãndu pre ascultatori la imitarea virtutiloru acelor'a, a cãroru esemplariu ne-a fostu prunculu Isusu. A dõu'a dt a celebratu Escelenti'a Sa Metropolitulu in beserica parochiala din Blasiu si era-si a predicatu cuvãntulu Evangeliãi. In diu'a cea d'ântãiu a fostu prãndiu diplomaticu in curtea metropolitanã, la care a luat parte tota inteligintia preotiesã si mirãna. — Inregistrãmu aici cu viua

placere, cã Escelenti'a Sa a suportatu tãte greutãtile fizice impreunate cu dõne celebrãri si predicãri, cu cea mai mare vigõre, cu tãte cã de unu tãmpu incõce sufere cu gãtulu. — Domnedieu se conserve intru multi ani sanetatea pentru toti scumpa a preademnului Archipastoriu!

Daru de craciunu. — Sãnti'a Sa Gloriosulu Pontifice Leonu XIII s'a induratu preagratosu a donã pre sãma bibliotecii seminariãli din Blasiu 5 volume din opurile Sãntului Tom'a de Aquino — editiunea Leonina, ce apare in Rom'a sub supraveghierea Em. Sale cardinalului Zigliara. Editiunea acest'a s'a inceputu in 1882 pre spesele Sumului Pontifice si e fõrte eleganta. Cele cinci volume aparute pãna acum valoreza 250 fl.

Totu pre sãma bibliotecii seminariãli s'a donatu prin Prefectulu Propagandei Eminent'i'a Sa Cardinalulu Simeoni urmãtoarele opuri:

1. Juris ecclesiastici Graecorum monumenta, de card. Pitra 2 volume.

2. De Immaculata conceptione Hymnologia Graecorum.

3. De romani pontificis auctoritate disciplinari testimoniis ecclesiae graece comprobata disquisitio de J. Cozza-Luzi.

4. S. Florentinum universae ecclesiae concilium.

5. Antiqua ecclesiae Syro-chaldaicae traditio circa Petri apostoli ejusque successorum romanorum pontificum divinum primatum.

6. Ecclesiae armenae traditio de romani pontificis primatu iurisdictionis et inerrabili magisterio.

7. Syri orientales seu Chaldaei, Nestoriani et Romanorum pontificum primatus.

8. Jus pontificium de propaganda fide 3 volume.

9. Ad typica graecorum ac praesertim ad typicum Cryptoferratense s. Bartholomei abbatis Animadversiones Theodori Toscani hieromonachi Ord. s. Basilii M.

10. Octoichulu celu dintre Sãnti Parintelui nostru Ioanu Damascenulu (grecesce).

Aducemu cea mai umilita si fierbinte multumita Sãntiei Sale si Eminentissimului Domnu Cardinalu Simeoni pentru atentiunea si interesulu manifestatu fatia de Seminarulu nostru archidiecesanu prin donarea unoru cãrti atãtu de pretioase pentru noi.

Dela universitatea din Clusiu. Inaltulu ministeriu reg. ung. de culte si instructiunea publica prin ordinaziunea sa Nrulu 44,565 dispune: cã censurile de profesoru incepãndu cu 1 Februariu 1891 se voru potã depune in tãta lun'a inaintea comisiunii esaminatõre, si anume in Lunia septemãnei a dõu'a asia cãtu Luni, Marti si Miercuri voru fi esamenele scripturistice, era Joi, Vineri si Sãmbata cele verbale. Insinuãrile trebuie facute celu putnu cu o luna mai inainte, era operatele domestice celu putnu cu siese septamãni mai inainte se se submita spre censurare. Tãcele de esaminare incepãndu cu 1 Ianuarin 1891 voru fi: la esamentul fundamentalu 10 fl., la celu specialu 20 fl. si la celu din pedagogia 10 fl.; pentru diploma 10 fl. In altele remãne in vigõre normativulu din 1888 Nrulu 50,097.

Concursu. Pãna in 1 Februariu 1891 se curentãza Parochia Cracesei in Tractulu protopopescu a Marei in dieces'a Gherlei devenita vacanta prin stramutarea Parochiului de acolo la alta parochia.

Prelegerile semestralului I dela Seminarulu teologicu din Gherla se terminãza in 22 Ianuarie a. c.; in 26 se tiene esamenulu die Teol. morala, in 27 din Istoria besericãsa, in 30 din Teologia dogmatica si in 31 din Studiulu biblicu; inceputulu semestralului alu 2-lea in 2 Februariu a. a.

Casuri de mõrte. Demetriu Abrudanu, fostulu administratoru parochiãli in Rãchisiulu-romãnu, in protopopiatulu Indolului, in archidiecesa, a repausatu in 22 Decembre 1890 in etate de 31 ani in alu 6-lea anu alu preotiei.

Ioanu Chitta parochu in Minthiulu romãnu, dieces'a Gherlei a repausatu in etate de 82 ani, si in alu 59-lea anu alu preotiei sale.

Fia-le tierin'a usiõra!

PARTE SCIENTIFICA-LITERARIA.

Recensiune.

Cântările bisericesti dupa melodiile celoru Opt-Glasuri ale sfintei biserici ortodoxe, culese, puse pre note si arangeate de Dimitrie Cunțanu. — Sibiu. Editura autorului.

Asia se inscrie unu opu, care-lu primise Redactiunea „Fóiei besericesci si scolastice“. Ni-l'a lasatu nóue de mostenire, si noi vomu se apretiãmu mostenirea acést'a. Multa critica nu vomu face, de óre-ce autorulu insu-si dechiãra, cã elu in opulu acést'a a implinitu numai comisiunea de a culege si a scrie cu notele musicii moderne cântãrile de strana, si noi, cari nu cunóscemu mai cu de-amenuntulu melodiile, ce se cânta in besericele archidiecesei Sibiene, nu ne potemu nici dechiãra, déca si intru câtu a satisfacutu parintele Cunțanu acelei comisiuni.

Auctorulu facũdu cã si alti auctori premite o Prefatia. Nu vomu se ne ocupãmu cu etimolog'ia acestui cuvẽntu, si trecemu si preste testulu din ps. 149, 1, care si-l'a alesu auctorulu de motto, cu tóte cã nu a avutu scopulu de a pasi inaintea lui Domnedieu cu o cântare nóua. Apretiãmu inse regulele speciale, cari pre bas'a esperintiei sale le recomãnda auctorulu la folosirea manualului sãu. Scimu, cã parintele Cunțanu a avutu ocaziune frumósa de a-si câstigã esperintia in cele ce privescu instructiunea in cântarea besericesca, cunóscemu si zelulu, cu care s'a silitu dni'a sa intru a se folosi de ocaziunea acést'a. De ace'a nici nu ne-a surprinsu valórea practica a regulorlu speciale, cari le propune. Le póte urmã cu folosu ori cine are se fia instructoru in cântãrile de strana ale ritului grecescu.

Ce privescu cuprinsulu opului, éca prospectulu sumariu alu cuprinsului: Sectiunea I. Melodiile fundamentale ale celoru Opt-Glasuri. Sectiunea II. Podobiile. Sectiunea III. Sfetilne, Polileu, Pripel, Tropare, Condace, Catavassii si alte cântãri la Vecernia si Utrenia. Sectiunea IV. Cântãrile sft. Liturgii: a lui Ioanu Crisostomu, a Marelui Vasilie, si a lui Gregorie Teologulu. Sectiunea V. Irmósele serbatorilorlu, cari la s. Liturgia se cânta in loculu Axiomului. Adausu: Cântãrile la mormentulu Domnului in Sãmbat'a ss. patimi.

Din sumariulu acést'a si din frundiarirea opului se vede, cã auctorulu a cuprinsu intr'ensulu totu, ce are se se cuprinda in unu manualu de soiulu acést'a,

Se facemu si putina critica? Ne marginimu la dóue observãri. Cea de întâiu privescu prosodi'a. Intru câtu amu potutu observã, auctorulu si-a datu silinti'a de a satisface acestei recerintie a ori cãrei cântãri bune corale séu de strana. Dara amu potutu observã si ace'a, cã une ori in privinti'a acést'a tóta sfortiarea auctorului a fostu desiërta fatia cu form'a traditionala, amu poté dice pietrificata a melodiiei. — A dóu'a observare o amu poté cuprinde in cuvintele proverbiale dela Mt. 9, 17: *Nime nu bága vinu nou in foi vechi*, séu mai bine vomu in-tórcu cuvintele aplicãndu-le la casulu de fatia si dicũdu, cã este o incercare nerecomandabila a modernisã cântãrile corale séu de strana a ritului grecescu si a le strimtor' in imbracamintea moderna a tactului de $\frac{2}{4}$ si $\frac{4}{4}$. Acést'a noi o privimu de unu atentatu asupr'a formeii antice, carea o au cântãrile corale atãtu in beserica resariténa câtu si

in cea apuséna. Parintele Cunțanu a trebuitu se sãntiésca greutatea acestei modernisãri. De esemplu servésca pag. 87, unde in Pri-cést'u'a ochiului nu credemu, cã dni'a sa nu a suspinatu multu si nu s'a bucuratu, cã a scapatu sanetosu de întâiulu *putin'a mea* suspinare. Adevératu cã in privinti'a acést'a suntu de vina inse-si melodiile traditionale, cari le reproduce parintele Cunțanu. Ele adeca mare parté chiar dintru inceputu nu au coresponsu spiritului cântãrilorlu corale.

Nu potemu se nu marturisimu, cã opulu parintelui Cunțanu ne-a causatu bucuria. Ne-a parutu bine, cã amu potutu vedé in opulu acést'a fructulu pretiosu alu unei activitãti modeste de dieci de ani. Dara mai mare ne va fi bucur'ia, cându vomu poté salutã unu asemenea opu iesitu din Blasiu, unde suntu poteri escelente si unde Ordinariatulu metropolitanu aduce atãt'a jertfa materiala pentru cultivarea cantului besericescu.

Atal'a.

Novela de F. R. de Chateaubriand.

(Continuare.)

Istori'a lui Șakta si a Atalei. Vênatorii.

Sórtea, ce ne-au intalnit pre noi, e tare caracteristica. Eu in tine vedu pre omulu civilisatu, care s'a refugiatu in statulu selbatecimeii, tu inse poti privi in mine pre selbaticulu omu, pre care, nu sciu din ce cauza, a vrutu marele Spiritu se me civilizeze. Pasiti améndoii pre plaiulu vietii din dóue directiuni opuse, tu ai venitu se -mi iai loculu mien, precum eu odinióra m'am fostu asiediatu pre alu teu. Si chiar' pentru ace'a ar' fi trebuitu se privimu tóte lucrurile din dóue puncte de vedere opuse. Care dintre noi doi a câstigatu seau a pierdutu mai multu prin acést'a schimbare de locuri, ne-o potu spune numai spiritele, dintre cari si celu de pre urma are mai multa intieleptiune decãtu tóta omenimea.

In cea mai deaprópe luna a floriloru¹⁾ se voru implini 73 ani, de cându mam'a mea m'a nascutu la tiermurii riului Mississippi. Putina vreme inainte de ace'a se asiediasera Spanioli in Pensacolabai; in Louisiana inca nu erã pre atunci nici unu albu. De abia eram de 17 ani, cându insotii pre tatalu mieu, pre resboiniculu Utalissi in o espeditiune contr'a Muscoguliloru alaturãndu-ne lângã Spanioli, cari erãu aliatii nostri; incepurãmu lupt'a lângã riulu Maubile. Areskoni²⁾ inse si Manitous nu fura pre partea nóstra, cãci inimiculu ne-a invinsu. Parintele mieu cadu pe câmpulu de bataia, ér' eu aperãndu-lu fui ranitu de totu reu. Oh, de ce n'am sboratu atunci in lumea spiritelorlu, cãci atunci asi fi scapatu de suferintiele, ce me asteptãu pre paméntu. Dieii hotarisera inse altcum. Dusu de fugari me refugiai in orasiulu St. Augustinu.

In acelu orasiu, edificatu nu de multu tẽmpu de Spanioli, fui in periclu de a fi prinsu si dusu in minele dela Mexico. Unu betrãnu Castilianu inse, cu numele Lopez, fiindu-i mila de tinereti'a si neis-

cusinti'a mea, m'a chiamatu, se me refugiezu la elu, recomandãndu-me sororei sale, care-i portã economi'a casei.

Ambii aretãu fatia de mine cele mai gingasie sãntiri. Me grigeau de minune, lasãndu se fiu introdusu in tóte sciintiele. Dupa o petrecere de 30' de luni in St. Augustinu mi-s'a uritu fórte tare de viéti'a dela orasiu, me vestejãm vediẽdu cu ochii. De multe ori petreceãm óre intregi nemisçatu, privindu cu doru la padurile din departare, seau sediẽdu pre tiermurulu riului me uitãm tristu la valurile, ce se isbiãu de malu. In inchiuirea mea vedeãm padurile, prin cari ai trecutu undele riului, si sufletulu mieu rateceã prin pustia.

Nepotẽdu-mi stapãni dorulu dupa desiertu, intr'o deminétia me infatissiai lui Lopez imbracatu in haine de Indianu. Intr'o mãna tieneãm arculu si sagetile, in ce'a alalta imbracamintea européna. Dupa ce am datu acésta imbracaminte nobilului mieu aperatoriu, nẽbusitu de lacrimi, cadu la piciórele lui. Apoi admoniãndu-me insu-mi pentru nerecunoscinti'a, ce o manifestãm fatia de elu, -i dísei: „Tu vedi insu-ti, parintele mieu, cã voiu mori, de nu me voiu alipi érasu de viéti'a mea de Indianu.“

Lopez cuprinsu de mirare, incercã a me abate dela aceste intentiuni. Elu -mi puse inaintea ochiloru primejdiele, cari me astépta, de voiu cadé din nou in mãnilé Muscoguliloru. Vediẽdu inse statornici'a otaririi mele, si cã suntu gatã in infruntã ori ce periclu, cu lacrimile in ochi imbrãtssiãndu-me -mi dísei: „Du-te dar', fiule alu naturei, recãstiga-ti érasu acea independintia omenésca, de care Lopez nu vré se te lipsésca cu deseversire. Insu-mi déca asi fi mai tineru, m'asi duce cu tine in desiertu, si insu-mi te-asi depune in bratielé mamei tale. Déca te vei aflã in padurile tale, gãndesce-te la betrãnulu Spaniolu, care te-a primitu la sine cu iubire ospitala, si déca vrei se-ti câstigi iubirea ómeniloru, adú-ti aminte, cã cea de întâiu esperintia, ce ti-ai câstigmat'o despre inim'a omenésca, i-a servitu spre onóre.“

Lopez mai inaltia o rogatiune Domnediului crestinelorlu, apoi ne-amu departitu c'unu plãnsu amar. Pedéps'a nemultiamirii mele nice n'a intãrdiatu multa vreme.

Necunoscũdu loculu am ratecitu prin paduri si in curẽdu fui prinsu de o ceta de Muscogulgi si Siminolitii, cum -mi predise Lopez. Acestia, dupa imbracamintea si penele, ce -mi infrumsetiau capulu, me cunoscura, cã suntu Natsezu. Me legara. Simighau conducatoriulu lorlu voiã se-mi scia numele. Eu i-am respunsu: „Numele mieu e Șakta, sum fiulu lui Utalissi si nepotulu lui Misku, care a trasu mai multu de-o suta rënduri de piei de pe scãfãriliile capitanelorlu Muscogulgieni.“ — „Búcura-te dar' Șakta fiulu lui Utalissi si nepotulu lui Misku! búcura-te, cãci te vomu arde in mijloculu satului,“ -mi respunse Simighau hotaritu. — „Nu-mi pasa,“ replicai eu, incepẽdu se-mi cântu cânteculu mortii.

¹⁾ Lun'a lui Maiu.

²⁾ Dieulu resboiului la Indiani.

În zilele prime ale închisorii mele nu poteam se nu me miru în destulul de inimizii miei. Atâtă Muscogulianulu, câtă și Siminolitulu, pururea e vesel, amabil și indestulit. Ei vorbesc multe și cu vioiciune; limb'a e comora. Nice chiar' betrânetia nu-i potea lipsi pre betrâni de acést'a simplicitate vesela; că paserile betrâne din padurile noastre, -și mesteca și ei cântecele lor cu cântecele nouă ale tinerei generații.

Femeile, cari întovărașiau grupele luptacilor, așteau fatia de tineretiele mele compatimire blândă și curiozitate vrednică de iubitu. Me întrebău de mam'a mea, de cele de întâiu zile ale vieții mele; voiau se scia, deca legănelu meu n'a fostu acatiatu cumva de crengile înflorite ale artiariului, și că legănelu-m'au vânturile aprôpe fiindu de ale paserilor cuiburi? -mi puneău apoi mii și mii de întrebări despre starea inimii mele. Me întrebău, că vediu'tam în visu pre o cerbăica albă, că arborii ascunselor bercuri învetiatu-m'au se iubesc? Eu răspundeam cu sinceritate copilarăscă, mamelor, fetelor și nevestelor, dîcîndu: „Voi sunteți desfatările dilei, și noptea ve iubesc ca pre rîu'a sa. Din sînu vostru vine omulu în lume, că mai târziu se pauze la pieptulu vostru; prin o sarutare a buzelor vîstre se se înveselăscă, voi sciti tîese cuvinte farmecătoare, ce alina dorerile omenesci. Acestea mi le-a spusu maic'a mea, care între doreri m'a adusu pre lume și care nice odata nu me va mai vedé. Si mi-a mai spusu, că fetiôrele suntu flori tainice, pre cari le așta omulu în regiuni solitare.“

Magulitôrele mele cuvinte faceău mare bucuria femeilor. Ele me prezentău cu totu felulu de daruri . . . -Mi cântău, -mi zimbeau; uneori versău lacrimi, și mai alesu cîndu -și aduceău aminte, că suntu prinșonieru.

Într'o nopțe, cîndu Muscogulii tabăriau la marginea unei paduri, stăm lînga foculu taberei dimpreună c'unu vîntoriu, ce eră rînduitu se me pazăscă. De odata audu pre ierba unu fesnetu de rochia. O femeie acoperita de unu velu se asiédia lînga mine. Din genele ei picău lacrimi fierbinti, și la zărea foculu vediu stralucindu pre pieptulu ei unu micu crucifiscu. Eră frumôsa fôrte. Pre fatia ei se potea observă o suferinția nedescriptibilă. În privirea ei ceteam o rară sentimentalitate și o adênca fantășia fâra de sémenu. Surisulu ei eră cerescu.

Credeam că ea este *vergur'a ultimului amoru*, vergura ce i se trimite prinșonierulu spre a-i face mormântulu dulce. În acést'a credinția fiindu, i-am graitu întortochiatu și tremuratori: „Vergura, tu esti vrednică de primulu amoru, și nu esti nascuta pentru celu din urma. Pornirile unei astfelu de inimi, ce nu preste multu va apune pre vecie, nu s'ar' nimeri cu pornirile inimii tale. De ce amu contopî mórtea cu viét'a? Tu în ór'a mortii n'ai nasce în mine decātu parere de reu. Fia altulu mai fericitu că mine, și -ți dorescu, că în lungi îmbrățișări se se unéscă lîan'a cu stejarulu.“

Tiner'a fêta -mi replică: „Eu nu suntu vergur'a ultimului amoru. Crestinu esti tu?“ I-am respunsu, că nice odata n'am negatu spiritele aপরতore ale casei mele parintiesci. La aceste Indîian'a fâra de voia începû se trêmure și se-mi răspunda: „Mi pare reu, că esti idololatu peccatosu. Pre mine m'a facutu maic'a mea crestina; eu sum Atal'a, fic'a conducatoriului Simighau. Acum mergemu la Agalachucla, unde tu vei suferi mórte prin focu.“ Dîcîndu aceste, Atal'a se scolă și merse mai departe.

Șakta fû silitu se-si intrerumpa povestirea. Tristele amintiri -i veniau de-a valm'a în sufletu-i sdrobotu. Din ochii lui curgeău preste obrazu dône isvóre de lacrimi că dône rîuri în noptea adênca, ce nu-si tradéza esistenț'a lor decātu numai stînciloru, printre cari curgu.

„O, fiulu meu,“ continuă elu, „poti vedé, cătu de puțin intieptu e Șakta, în man'a asertiunii, că elu este celu mai intieptu. Da, fiulu meu, ómenii potu se plînga și atunci, cîndu n'au vedere.“

(Va urmă).

Bibliografia.

Școlă Română — revistă pedagogică, pentru interesele institutelor de învățămîntu la Români, — este titlulu unei noue reviste școlastice, ce va aparé cu începutulu lui Ianuaru a. c. st. v. în Năseudu sub directiunea Dui Vasile Petri cunoscutulu nostru pedagogu. Domnulu Petri s'a aflatu îndemnatu a edă acésta fôia în urm'a încetării „Fôiei școlastice“ din Blăsiu. Revist'a cea nouă va publică:

1. Tratatete teoretice din sfer'a pedagogiei, didacticei și metodologiei.
2. Lectiuni practice diu tôte obiectele de învățămîntu; fiecare numeru va aduce celu puțin o lectiune practica.
3. Informațiuni privitôre la progresele, reformele și îmbunătățirile facute pre câmpulu școlaru.
4. Corespondinție relative la stările școliloru nōstre.
5. Materii din domeniulu științielor menite a completă studiile învățatoriului și instructiunea din școlă.
6. Sciri școlare.
7. Varietăți.
8. Bibliografia.

Școl'a română va iest în fiecare luna de trei ori, și amme în 8, 18, și 28 în numeri de câte o cola și va costă pre anulu întregu 4 fl. Prenumeratiunile și corespondințiele suntu a se adresă la Redactiunea „Școl'e Române“ în Năseudu (Naszód). Dorimu succesu stralucitu revistei noue!

„**Romänische Revue.**“ Revista politică-literara. Directiunea: Vien'a, VIII. Alserstr. 27 Anulu VII. 1891. Nr. I. p. Ianuarie. Cuprinsulu: Zum Jahres wechsel. — P. P. Carp. (Biografische Notizen. — Erster Artikel). — Dr. Ioanu Vancea. (Mit Portrait). — Magyarische Subjectivität. — Ludwig Mocsary über die Nationalitäten-Frage. — Die romänische Litteratur in der Bucovina. (Erster Artikel). — Die Basch-Araba, Beiträge zur ält. Geschichte der romän. Länder. (I. Artikel). — Gedichte von V. Alexandri, deutsch v. L. V. Fischer und C. dela Tismana. Gedichte von Michael Eminescu, deutsch von Emanuel Grigorovitz. — Rundschau. (Anton Mocsanyi

de Foen. — Simeon Manguica). — Zeitungsstimmen über die romän. Nationalconferenz. — Litteratur.

Pretulu de prenumeratiune pre unu anu pentru Austro-Ungari'a 10 fl., pentru strainatate 20 franci i. a., plat. în Vien'a. După fie-care exemplariu abonatu se trimite unu alu doilea gratoitu în strainatate.

Abonamentele se potu face numai pre unu anu întregu, se potu inse platî în 2 rate anticipative și remănu în valôre pâna la abdicerea revistei.

Acei abonati noi, care voru abonă anulu VI. 1890 alu revistei și -lu voru platî anticipativu, primescu gratoitu anulu V. completu ér' abonati noi pre anulu 1891 primescu anii V. și VI. cu pretulu jumătate, adeca laolalta cu 10 fl.

Avêndu în vedere utilitatea acestei publicatiuni lunare și jertfele materiale ce le aduce redactorulu, o recomândămu cu tóta caldur'a spriginirei publiculu nostru cetitoriu.

Post'a Redactiunei. Dui Amicus — Gherl'a — nu s'a potutu nici în numerulu acést'a, în numerulu procsimu de siguru. — I. M. Rosia; multiamimu; — Dui A. în Beiusu în numerulu 4. — Dui V. M. — Dêmbu; a sositu prea târziu; regretămu că nu se mai pote publică. — Dui H. — în Beiu — a fostu prevenita de alta totu în acésta cauza; operatele primite le-amu primitu, inse spatiulu nu ne permite publicarea lor. — G. S. în Gh. și A. P., au sositu după termifôiei, la anulu ce vine.

Rogămu pre toti stimatii colaboratori, se ne trimita numai operate de acele cari suntu de interesu generalu, și pre cătu se pote se nu ni se trimita multiamite publice, mai alesu de cele lungi, căci spatiulu ne este fôrte scumpu.

Editoru și redactoru respundietoriu:

Dr. Vasiliu Hossu.

Burs'a de Budapest'a.

Din 7 Ian. st. n. 1890.	
Rent'a de aur ung. 4%	102.50
„ „ hârtie „ 5%	100.60
Imprumutulu căiloru ferate ung.	112.75
Amortisarea detoriei căiloru ferate de Ostu ung. (1-ma emisiune).	97.—
Amortisarea detoriei căiloru ferate de Ostu ung. (2-a emisiune).	110.—
Amortisarea detoriei căiloru ferate de Ostu ung. (3-a emisiune).	—
Bonuri rurale ung.	89.70
„ „ croato-slavone.	104.—
Despagubire pentru dij'm'a ung. de viuu	—
Obligatiunile desp. regaliloru	94.50
Imprumutu cu premiu ung.	135.50
Losuri pentru regularea Tisei	127.—
Rent'a de hârtie austriaca	103.25
„ „ argintu austriaca	90.25
„ „ auru austriaca	107.25
Losurile austr. din 1860.	137.50
Actiunile bancii austro-ungare	991.—
„ „ de creditu ung.	358.75
„ „ „ austr.	306.50
Scrisuri fonciare ale institut. de cred. și eco-nomii „Albin'a“.	101.—
Galbeni imperatesci	5.36
Napoleon-d'ori	9.03
Marci 100 imp. germane	55.90
Londr'a 10 Livres sterlingi	114.10

Burs'a de Vien'a.

Din 5 Ian. st. n. 1890.	
Rent'a de aur ung. 4%	—
„ „ hârtie „ 5%	100.30
Imprumutulu căiloru ferate ung.	113.—
Amortisarea detoriei căiloru ferate de Ostu ung. (1-a emisiune).	97.—
Amortisarea detoriei căiloru ferate de Ostu ung. (2-a emisiune).	—
Amortisarea detoriei căiloru ferate de Ostu ung. (3-a emisiune).	—
Bonuri rurale ung.	—
„ „ „ croato-slavone	104.—
Despagubire pentru dij'm'a ung. de viuu	—
Imprumutu cu premiu ung.	127.—
Losuri pentru regularea Tisei	135.50
Rent'a de hârtie austriaca	90.20
„ „ argintu austriaca	90.40
„ „ auru austriaca	107.50
Losuri austr. din 1860	146.—
Actiunile bancii austro-ungare	993.—
„ „ de creditu ung.	359.50
„ „ „ austr.	306.50
Galbeni imperatesci	5.36
Napoleon-d'ori	9.04
Marci 100 imp. germane	55.92 1/2
Londr'a 10 Livres sterlingi	113.85

JOSIFU GAVORA (1) 2-30

distinsu cu medali'a espositiionala cea mare pentru lucru escelentu si gustu bunu la espositiunea regnicolara din Budapest'a in a. 1885.

Budapest'a, IV. strad'a Vatuului Nr. 17

Recomandu cu pretiuri de cele mai convenabile si in esecutare catu se se pote mai frumosa obiecte de lipsa

pentru ajustarea besericeilor, si anume:

Felone preotiesci si stichare diaconesci Flamure pentru beserici si reuniuni. Flamure pentru reuniuni de pompieri, de scolari, reuniuni besericesci, reuniuni industriale, de cantari si de pompe funebre.

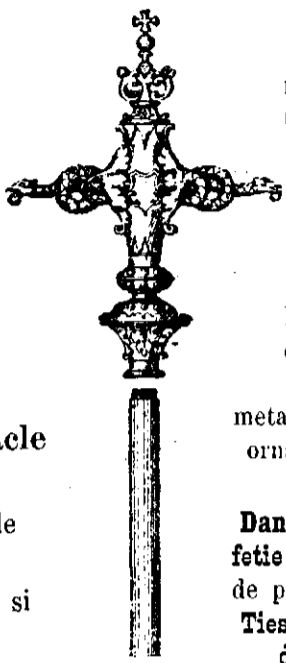
Candelabre, racle si potire, luminarie de parete si de altariu, si candel.

Primescu si efcuiescu ieftinu repararea vestuimteloru besericesci, intrargintarea si intraurirea de potire, racle, caudele si luminarie de altariu.

Mare asortimentu de brodarfi de auru, de argintu si de metasa, precum si de ornaturi besericesci brodate

Dantele besericesci, fetie de altariu, cruci de parete si de scola. Tieseturi besericesci, damasturi etc.

Acuratatea mea o potu dovedi cu sute de epistole recunoscatoare. Tasiusi de pretiuri si preliminarie de spese trimitu la cerere francate.

Fundata in an. 1858. FRANCISCU WALSER

Liferantu de curte alu Altetiei Sale imp. si reg. Archiducele Josifu

proprietariulu primei fabrici ungare de masine si recnisite de pompieri, turnatoriu de clopote si metalu Budapest'a, VII, strad'a Rottenbiller, Nr. 66 recomanda atentiei preaonoratiloru domni preoti

TURNATORIA SA DE CLOPOTE

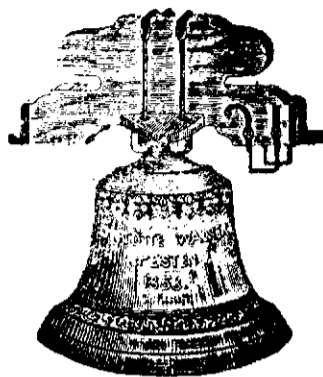
in care se fabrica atatu grupuri catu si clopote singuratic: cu scaune de fieru patentate si cu chivere (corne) scutite de frecare. Fabric'a a liferatu dela intemeierea sa 1800 clopote mari de metalu, intr'atele si celu dela metropoli'a din Bucuresci in greutate de 8000 kilograme.

Se afla umblatore scutite de mirosu, arangiamente pentru bai, conducte pentru apa si pompe pentru fantani.

(2) 2-52

Preliminarie de spese si Pretiu-couranturi se trimitu la cerere gratuitu si franco.

Distinsu in anulu 1855 la espositiunea regnicolara din Budapest'a pentru lucru escelentu, progresu si capacitate de concurentia cu diplom'a cea mare de onore.

MERSULU TRENURILORU

pre liniile orientale ale caili ferate de statu r. u. valabilu din 1 Octobre 1890.

Table of train schedules with columns for routes (e.g., Budapest-Arad, Arad-Temes), train types (e.g., accelerat, persone), and departure/arrival times. Includes a note at the bottom: Nota: Numerii incuadrati cu linii grose insemneza orele de noapte.